

Handläggare
Amanda Jarlman
Caisa Leo Malmberg

Yttrande över Ekonomi- och verksamhetsplan (EVP) 2024–2026 med budget för 2024

Förslag till beslut

Tekniska nämnden föreslås besluta

att yttra sig i enlighet med det som framförs i tekniska förvaltningens tjänsteskrivelse, samt

att översända yttrandet till kommunstyrelsen.

Sammanfattning

Tekniska nämnden har av kommunstyrelsens arbetsutskott den 21 augusti 2023 § 78 blivit ombedd att lämna ett yttrande över förslag till ekonomi- och verksamhetsplan (EVP) 2024-2026 med budget för 2024.

De frågeställningar som kommunstyrelsen önskar yttrande över är om förutsättningarna i budgetförslaget är korrekta, konsekvensbeskrivning av budgetförslaget, behov av förändrade taxor och avgifter samt en särskild genomgång av investeringsobjekt som kan pausas eller skjutas på framtiden.

Under hösten 2022 startade arbetet med strategiprocessen för EVP 2024-2026 på förvaltningen. Med detta arbete som grund har förvaltningen tagit fram ett yttrande över förslaget till EVP som föreslås översändas till kommunstyrelsen. EVP 2024-2026 med budget för 2024 ska fastställas av kommunfullmäktige den 22-23 november 2023.

Underlag för beslutet

- Tekniska förvaltningens tjänsteskrivelse 2023-09-15
- Kommunstyrelsens arbetsutskotts protokoll 2023-08-21 § 78
- Kommunkontorets tjänsteskrivelse 2023-08-16
- Remissförslag till EVP 2024-2026 med budget för 2024

Ärendet

Bakgrund

Kommunstyrelsens arbetsutskott har den 21 augusti 2023 § 78 beslutat att översända budgetunderlag till ekonomi- och verksamhetsplan (EVP) 2024-2026 med budget för 2024 på remiss till samtliga nämnder och styrelser. Remissvaret ska besvara nedanstående fastställda frågeställningar:

- 1. Kontroll av att förutsättningarna i budgetförslaget är korrekta**
Är uppgifterna om volymer, samt storleken på årliga effektiviseringar och ramökningar riktiga? Har nämndens situation påverkats av ny lagstiftning vilka ger direkta effekter på 2024?
- 2. Konsekvensbeskrivning av budgetförslaget**
Bedömer nämnden att den föreslagna ramen för 2024 är tillräcklig för att leva upp till nämndens ansvar och uppdrag? Om nämnden gör bedömningen att ramen inte är tillräcklig enligt ovan ska nämnden lämna förslag till omprioritering alternativt annan finansiering utan att negativt påverka Lunds kommuns beslutade finansiella resultatmål.
- 3. Behov av förändrade taxor och avgifter**
- 4. Särskild genomgång av investeringsobjekt**
Ange vilka investeringsobjekt i investeringsbudgeten som kan pausas eller skjutas på framtiden.

Förvaltningen har tagit fram ett förslag till yttrande över förslaget till EVP som föreslås översändas till kommunstyrelsen. EVP 2024-2026 med budget 2024 ska fastställas av kommunfullmäktige den 22-23 november 2023. Efter kommunfullmäktiges beslut ska nämnderna arbeta vidare med att ta fram utvecklingsmål och senast den 31 december 2023 ska nämnderna fastställa verksamhetsplan med internbudget för 2024.

Föredragning

1. Kontroll av att förutsättningarna i förslaget är korrekta

Budgetförslaget i sin helhet visar på att hela kommunorganisationen står inför stora utmaningar inom de närmsta åren. Förvaltningen är därför ödmjuk inför situationen och medveten om att vi måste bära vår del för att möjliggöra de prioriteringar som krävs. Tekniska förvaltningen bedömer att förutsättningarna i det utsända budgetförslaget i sin helhet är korrekta men för att klara nämndens ansvar och uppdrag kommer omfattande prioriteringar att krävas.

Flera faktorer påverkar verksamheten och i synnerhet byggandet just nu. Vad som händer i omvärlden och i den allmänna konjunkturen med hög inflation och kraftfulla pris- och kostnadsökningar påverkar nämndens ekonomiska förutsättningar i flera led. Såväl driftverksamheten som investeringsprojekten kommer att påverkas av denna utveckling och osäkerheten är stor även under kommande år. Den allmänna konjunkturen har även påverkat efterfrågan på bostäder och förvaltningen har under 2023 märkt av ett sjunkande bostadsbyggande jämfört med 2022. Det finns även en risk att exploateringsförsäljningar senareläggs eller helt skjuts upp.

Nämnden kan komma att påverkas av ny lagstiftning under 2024, däribland *Lag om kommuners ansvar för brottsförebyggande 2023:196* samt *förordning (2021:1002) om nedskräpningsavgifter*, men i nuläget har förvaltningen inga uppgifter om vilka ekonomiska konsekvenser detta kan komma att få under 2024.

2. Konsekvensbeskrivning av budgetförslag för 2024

Bedömningen är att den föreslagna ramen för 2024 kommer att kräva omfattande prioriteringar för att klara nämndens ansvar och uppdrag eftersom nämndens förväntade kostnader inte täcks genom den totala ramökningen. Vad som händer i omvärlden och i den allmänna konjunkturen med hög inflation och kraftfulla pris- och kostnadsökningar påverkar nämndens ekonomiska förutsättningar i flera led, både på drift- och investeringssidan. Här kan bland annat nämnas prisökningar på material, parkskötsel, beläggningsprogram och entreprenader.

I budgetförslaget ges nämnden kompensation för bedömda pris- och löneökningar om i genomsnitt 3 % där prisökningar utgår med 2,3 %. Förslaget innebär att nämnden inte ges full kostnadskompensation för de faktiska prisökningar som är märkbara inom nämndens verksamhetsområden. Några exempel att jämföra med är konsumentprisindex (KPI) som för perioden januari 2022 till juli 2023 uppgick till 15,7 % samt entreprenad- och avfallsindex som båda ökade markant under samma period. Följden blir att befintliga avtal behöver ses över och ambitionerna sänkas för att entreprenörernas uppdrag ska motsvara den ersättning de erhåller. Detta innebär i sin tur att kommunens underhållsarbete skjuts på framtiden samtidigt som nya underhållsbehov uppstår. Skötseln i de offentliga miljöerna försämras med konsekvensen att åtgärder på sikt blir mer omfattande och kostsamma.

Nämnden tilldelas även kompensation för demografiuppräknning till följd av befolkningsförändring och tillkommande arealer, totalt 2,3 miljoner kronor. Kompensationen är i förslaget halverad under 2024, vilket för nämnden bland annat innebär att förväntade driftkostnader för tillkommande arealer inte täcks genom ramökningen. Inom de närmsta åren övergår stora parkarealer i drift, däribland Kunskapsparken inom Brunnsnöjesområdet. Den halverade kompensationen innebär att investeringarna inte kan omhändertas fullt ut vilket medför stora konsekvenser för ytor i det offentliga rummet i form av försämrade service och attraktivitet för invånarna. Risk finns även att anläggningar på grund av säkerhetsrisk behöver stängas. Det bör också uppmärksammas att den halverade kompensationen för tillkommande arealer som erhålls 2024 ligger fast framgent.

Under 2023 har resandenivåerna inom färdtjänst ökat kraftigt och förväntas ligga på en hög nivå även under 2024. Den halverade kompensationen till följd av befolkningsförändring innebär även att nämnden inte får full kostnadstäckning för de allt högre resandenivåerna. Även detta kommer att kräva omprioriteringar för att klara nämndens uppdrag.

I budgetförslaget föreslås ett antal uppdrag upphöra eller skjutas upp, det gäller:

Upphörande av fåglar i bur i Stadsparken: Driftåtgärder för nedmonteringen uppskattas till 650 tusen kronor. Förvaltningen bedömer att nedmonteringen är rimlig men vill betona att återställning och omgestaltning av denna centrala yta i Stadsparken medför stora investeringsbehov som idag inte ryms inom befintlig investeringsram.

Minskade utredningskostnader: Förvaltningen bedömer att förslaget innebär en kostnadsminskning med 200 tusen kronor vilket kan komma att påverka förutsättningarna för att bedöma faktiska behov och att ta fram korrekta underlag för kostnadsuppskattningar, prioriteringar och beslut.

Uppskjutning av friluftstrategi: Förslaget innebär att en miljon kronor inte avsätts för friluftstrategi och grönprogram under 2024. Konsekvensen bli att kommunen troligen inte kommer att kunna hålla sin position som Skånes ledande friluftskommun och att åtgärder i grönprogrammet skjuts på framtiden.

Minskning av anslag för naturreservat: Minskningen bedöms uppgå till drygt tre miljoner kronor och innebär en direkt effekt på naturvärden. Relationen med markägare kan påverkas då

skötsel av anläggningar kommer att minska och i vissa fall helt upphöra på leder, stigar, parkeringar, tillfälliga toaletter, vindskydd, grillplatser m.m. Länsstyrelsen har samtidigt minskat sina anslag på naturvårdsskötsel drastiskt och tillsammans får detta en mycket stor effekt på Lunds skyddade natur och attraktionskraft.

Nämnden föreslås i budgetförslaget arbeta för en *sammanhållen skötsel av offentlig miljö*, vilket enligt förslaget skulle medföra en ramminskning om en miljon kronor. Att exempelvis samordna centrupatrullen med andra förvaltningar kan vara en möjlig väg att gå men kräver en nära dialog om hur resurser fördelas på bästa sätt. Även att arbeta för ett upphörande av centrupatrullen ser förvaltningen som ett möjligt alternativ. Detta skulle kunna leda till att förvaltningen ges större utrymme att på ett tydligare sätt styra och prioritera åtgärder och att lundaborna i förlängningen upplever en större nytta till en lägre kostnad. Förvaltningen vill samtidigt betona att ett eventuellt upphörande troligtvis skulle få konsekvenser för serviceförvaltningen.

Förvaltningen ser inga direkta konsekvenser av förslagen som gäller *avgiftsfria uteserveringar* samt *effekter av taxeförändringar färdtjänstresor* förutsatt att ramjusteringarna om två miljoner respektive 850 tusen kronor realiserar.

Lunds kommun har sedan 2015 haft avgiftsfria resor i allmän kollektivtrafik inom Skåne för färdtjänstlegitimerade, så kallade serviceresor. Tekniska nämnden har dock på 8 år ännu inte kompensrats för detta i driframen utan i stället hanteras detta årligen i bokslutet genom ett redovisat underskott i tekniska nämndens resultat. För att tekniska nämnden ska ges möjlighet att kunna lägga en budget i balans år 2024 samt ha en effektiv ekonomistyrning åren framöver, bör driframen för tekniska nämnden utökas med fem miljoner kronor.

Förutom ovan nämnda serviceresor har förvaltningen identifierat ett antal resursbehov utifrån tagna politiska beslut och utmaningar där det idag finns ett tydligt uppdrag, men där resurser behöver tillsättas för att inte annan angelägen verksamhet samtidigt ska behöva prioriteras ner.

Resursbehov EVP 2024-2026, driftmedel, tkr	2024	2025	2026
<i>Utifrån tagna politiska beslut:</i>			
Linje 21 till Stångby enligt KS beslut 2022-06-22 §257	1 700	1 700	
Utveckling av Källby avloppsreningsverk enligt KS beslut 2022-06-22 § 256	2 000	2 000	2 000

Garantiskötsel Rögle deponi enligt KS beslut 2022-05-04 §174	650	650	650
Servicersor enligt KS beslut 2015	5 000	5 000	5 000
<i>Övriga resursbehov:</i>			
Nämndens samordningsansvar för kommunens vattenfrågor	2 000	2 000 - 3 000	2 000 - 3 000
Nämndens ansvar för masshantering och ledningssamordning	2 000	2 000	2 000
Medborgarbudget – driftkonsekvens	<i>Osäker</i>	<i>Osäker</i>	<i>Osäker</i>
Driftmedel för utbyggnad av toaletter	300	600	600
Driftmedel för utbyggnad av lek- och aktivitetsytor	0	500	1 000
Arbetet med trädplan och plan för odling och kolonier	500	500	500

Det är även angeläget att medel utgår för att den antagna planen för klimatneutralt byggande ska kunna implementeras fullt ut. Förvaltningen har i nuläget inga uppgifter om hur stort resursbehovet är inför kommande år, detta kommer att klargöras vid arbetet med internbudgeten för 2024.

Ambitionen är att samhällsbyggnadsprocessen ska leda till en effektivare process som även ger ekonomiska effekter på sikt. Förvaltningen vill även betona vikten av en fungerande och kvalitativ köp- och säljfunktion mellan förvaltningarna. Detta är en stor utmaning ekonomiskt som i närtid behöver ses över för att verksamheten ska bibehålla en god kvalitet, framgångsrik leverans och fullfölja nämndens uppdrag till rimliga kostnader.

3. Behov av förändrade taxor och avgifter

Vad gäller fråga 3 *Behov av förändrade taxor och avgifter* har tekniska nämnden under våren beslutat föreslå kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige att anta nya avgifter gällande färdtjänsttaxa. Effekten av den nya taxan är inkluderad i det utskickade budgetförslaget.

Merparten av nämndens taxor och avgifter indexjusteras årligen. En kontinuerlig översyn görs och inför 2024 bedöms inga andra taxor eller avgifter vara aktuella för förändringar.

4. Särskild genomgång av investeringsobjekt

Tekniska förvaltningen har gjort en särskild genomgång av de investeringsprojekt som ingår i investeringsramarna. Den skattefinansierade delen av förvaltningens investeringar består dels av mindre ombyggnationer i förvaltningens allmänna platsmark, dels av reinvesteringar för att minska underhållsskulden. Dessa åtgärder bör prioriteras för att förhindra att underhållskostnader i framtiden stiger på grund av för låg reinvesteringsgrad i de befintliga anläggningarna. Förvaltningen bedömer därför att det inte finns någon möjlighet att förskjuta dessa projekt ur ett samhällsekonomiskt perspektiv.

Förvaltningens övriga investeringar sammanfaller med angelägna satsningar i bland annat centrumkärnan, kollektivtrafik, cykel och naturreservat. Här ser förvaltningen ändå en möjlighet att förskjuta projekt framåt i tiden vilket skulle innebära en minskning av investeringsramen med cirka 15–20 miljoner kronor per år.

Beredning

Ärendet har beretts av tekniska förvaltningen.

Barnets bästa

Förvaltningens ambition är att genomföra så mycket verksamhet som möjligt utifrån de resurser som tilldelas och att samtliga kategorier av huvudpersoner ska gynnas.

Ekonomiska konsekvenser

De ekonomiska konsekvenserna till följd av utskickat remissunderlaget beskrivs under avsnittet Konsekvensbeskrivning av budgetförslag 2024.

Mikael Fritzon
Teknisk direktör

Yvonne Tingslund
Ekonomi- och stabschef

Beslutet skickas till

Akten
Kommunstyrelsen